

Наукові перспективи
Видавнича група

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

№6(24)

2024

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 6(24) 2024

Київ – 2024

*Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
Association of Scientists of Ukraine
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series,
"Public Administration" Series, "Technology" Series,
"History and Archeology" Series)*

Issue № 6(24) 2024

Kyiv – 2024

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2024. № 6(24) 2024. С. 1257.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із з права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 11.06.2024, № 3/6-24).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної гільдії інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Даниїл Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балабасва (Дорошенко) Катерина Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Герасименко Юлія Сергіївна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (Біла Церква, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Закієв Іслам Муса-Огли - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Ігнатович Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідуючий кафедрою конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- Кавиліна Ганна Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Кардаш Оксана Любомірівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматичної, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Карусевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор кафедри телекомунікаційних та інформаційних систем Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Кінзерявий Василь Миколайович — кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Ковтун Владислав Юрійович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Корченко Анна Олександрівна — доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Корченко Олександр Григорович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шурика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Крижина Наталія Павлівна – доктор наук державного управління, професор, Заслужений лікар України, директор Навчально-Наукового медичного інституту Київського міжнародного університету (Київ, Україна)
- Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
- Маслак Тетяна Петрівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Ніколас Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методикі її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України (Львів, Україна)
- Огієнко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Оніщенко Наталя Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Орлова Наталя Сергіївна — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського" (Одеса, Україна)
- Сидоренко Вікторія Миколаївна —асистент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Сирник Ярослав - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
- Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Терещенко Юрій Матвійович — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії в області науки і техніки України, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- Хохлачова Юлія Євгенівна — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталя Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Якушенко Олександр Сергійович — кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

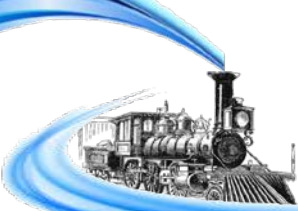
Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

- Сидоренко В.В., Дем'янчук Ю.В., Добренька Н.В.** 620
ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СТАДІЙ МЕХАНІЗМУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
- Стрельченко О.Г., Корж-Ікаєва Т.Г., Ватанха Т.В.** 635
ХАРАКТЕРИСТИКА ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОХОДЖЕННЯ
- Тихомиров Д.О., Петровський А.В.** 648
ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС СТОРІН ЯК УЧАСНИКІВ СПРАВИ ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ
- Халюк С.О.** 658
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ
- Чернобук В.В.** 667
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕДІАЦІЇ В АМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ
- Шевель А.І.** 676
СМЕРТНА КАРА В США: ЗАКОН ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

СЕРІЯ «Педагогіка»

- Авдєєв С.В., Авдєєва О.Ю., Анічкіна О.В., Євдоченко О.С., Писаренко С.В.** 684
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗАСОБАМИ ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «АГРОХІМІЯ»
- Антонова В.А.** 698
ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ КОЛОКАЦІЙ
- Бабюк Т.Й., Каньоса Н.Г.** 708
ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФОРМА ВЗАЄМОДІЇ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА СІМ'Ї
- Бенера В.Є.**
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЬЮТОРСЬКИХ ПРАКТИК ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НА ПРАКТИЦІ У РОБОТІ ЗІ СТАРШОКЛАСНИКАМИ

УДК 340.1

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-6\(24\)-620-634](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-6(24)-620-634)

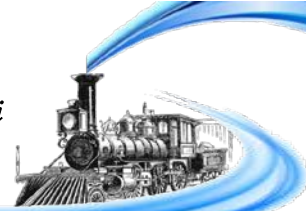
Сидоренко Віталій Вікторович кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права та соціально-поведінкових наук, Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Білоцерківський інститут економіки та управління, пров. 2-й Героїв Крут, 42, м. Біла Церква, 09100, <https://orcid.org/0000-0002-5726-1303>

Дем'янчук Юрій Вікторович доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри права факультету менеджменту та права, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, 21008, <https://orcid.org/0000-0002-7695-6338>

Добренька Наталія Вікторівна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права та соціально-поведінкових наук, Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Білоцерківський інститут економіки та управління, пров. 2-й Героїв Крут, 42, м. Біла Церква, 09100, <https://orcid.org/0000-0003-4480-3537>

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СТАДІЙ МЕХАНІЗМУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню механізму правового регулювання як складної та динамічної системи, що відображає активну роль права в суспільстві. Зазначається, що розкриття сутності механізму правового регулювання є складною та багатогранною задачею, що продовжує залишатися актуальною для юридичної науки. Відзначається необхідність глибшого аналізу та опрацювання різних аспектів механізму правового регулювання, його структури, принципів функціонування, стадій та особливостей впорядкування суспільних відносин. У статті розглядаються стадії механізму правового регулювання, які взаємодоповнюють одна одну та утворюють цілісний процес правового впливу на суспільні відносини. Аналіз стадій механізму правового регулювання з точки зору їх ролі та значення дозволяє зрозуміти, як правові норми перетворюються на реальну поведінку суб'єктів, забезпечуючи законність та правопорядок. Виділення стадій механізму правового регулювання дозволяє систематизувати процес правового регулювання та встановити послідовність взаємозв'язків між його елементами, що сприяє аналізу функціонування, дієвості, результативності та можливих

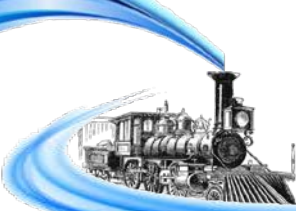
шляхів вдосконалення правового регулювання. Пояснюється, що механізм правового регулювання постійно еволюціонує та адаптується до змін у суспільстві, відкриваючи можливість його розгляду під різними кутами зору. Акцентується увага на необхідності комплексного дослідження стадій механізму правового регулювання та їх ролі у забезпеченні дієвості цього механізму та належного рівня впорядкованості суспільних відносин. Важливість дослідження стадій механізму правового регулювання пояснюється їхньою ключовою роллю у встановленні та організації процесу реалізації прав та юридичних обов'язків. Пропонується поділ механізму правового регулювання на наступні стадії: виникнення правової норми та визначення сфери суспільних відносин, формування суб'єктивних прав та юридичних обов'язків, тлумачення та застосування права (факультативна), реалізація суб'єктивних прав та здійснення юридичних обов'язків, реалізація заходів юридичної відповідальності та захист порушеного права (факультативна), забезпечення законності та правопорядку. Запропонований підхід дозволяє систематизувати процес правового регулювання, встановити послідовність взаємозв'язків між різними елементами відповідного механізму, що сприяє ефективному аналізу функціонування правової системи. Визначена система стадій механізму правового регулювання враховує всі основні аспекти впливу права на суспільні відносини та може стати основою для подальших наукових досліджень у цій галузі.

Ключові слова: механізм правового регулювання, елементи, стадії, правові засоби, впорядкування суспільних відносин, взаємозв'язок, дієвість, функціонування

Sydorenko Vitalii Viktorovych Ph.D. in Law, Associate Professor, Head of the Department of Law and Social and Behavioral Sciences, separate structural division of the institution of higher education "Open International University of Human Development "Ukraine", Bilotserkivskiy Institute of Economics and Management, 2nd Heroiv Krut Lane, 42, Bila Tserkva, 09100, <https://orcid.org/0000-0002-5726-1303>

Demianchuk Yurii Viktorovych Doctor of Law, Associate Professor, Professor of the Department of Law, Faculty of Management and Law, Vinnytsia National Agrarian University, Soniachna St., 3, Vinnytsia, 21008, <https://orcid.org/0000-0002-7695-6338>

Dobrenka Nataliia Viktorivna Ph.D. in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Law and Social and Behavioral Sciences, separate structural division of the institution of higher education "Open International University of Human Development "Ukraine", Bilotserkivskiy Institute of Economics and Management, 2nd Heroiv Krut Lane, 42, Bila Tserkva, 09100, <https://orcid.org/0000-0003-4480-3537>

ON THE QUESTION OF DETERMINING THE STAGES OF THE MECHANISM OF LEGAL REGULATION

Abstract. The article is devoted to the study of the mechanism of legal regulation as a complex and dynamic system which reflects the active role of law in society. It is noted that disclosing the essence of the legal regulation mechanism is a complex and multifaceted task which continues to be relevant for legal science. The authors notes that there is a need for a deeper analysis and elaboration of various aspects of the legal regulation mechanism, its structure, principles of functioning, stages and peculiarities of social relations regulation. The article examines the stages of the legal regulation mechanism which complement each other and form a holistic process of legal influence on social relations. The analysis of the stages of the legal regulation mechanism in terms of their role and significance allows us to understand how legal provisions are transformed into the actual behaviour of subjects, ensuring law and order. The allocation of the stages of the legal regulation mechanism makes it possible to systematise the process of legal regulation and establish the sequence of interrelations between its elements, which facilitates the analysis of functioning, efficiency, effectiveness and possible ways of improving legal regulation. It is explained that the mechanism of legal regulation is constantly evolving and adapting to changes in society, opening up the possibility of its consideration from different angles. The author emphasises the need for a comprehensive study of the stages of the legal regulation mechanism and their role in ensuring the effectiveness of this mechanism and the appropriate level of orderliness of public relations. The importance of studying the stages of the legal regulation mechanism is explained by their key role in establishing and organising the process of exercising rights and legal obligations. The author proposes to divide the mechanism of legal regulation into the following stages: emergence of a legal provision and determination of the scope of public relations, formation of subjective rights and legal obligations, interpretation and application of law (optional), exercise of subjective rights and performance of legal obligations, implementation of legal liability measures and protection of a violated right (optional), and ensuring law and order. The proposed approach allows systematising the process of legal regulation, establishing the sequence of interrelations between various elements of the relevant mechanism, which contributes to an effective analysis of the functioning of the legal system. The defined system of stages of the legal regulation mechanism takes into account all the main aspects of the impact of law on social relations and may become the basis for further scientific research in this area.

Keywords: mechanism of legal regulation, elements, stages, legal means, ordering of social relations, relationship, effectiveness, functioning

Постановка проблеми. Важливо зазначити, що сама категорія «механізм правового регулювання» виникла для відображення функціонально-динамічних проявів права. Основна суть цього поняття полягає в описі складного, цілісного об'єкта, який постійно знаходиться у стані безперервного руху. Це відкриває можливість не лише розглядати статичний аспект права, але й його активну роль у регулюванні суспільних відносин. Власне, саме механізм правового регулювання дозволяє розглядати право як динамічну систему, яка постійно розвивається та адаптується до змін у суспільстві.

Однак, розкриття сутності та змісту механізму правового регулювання є складною та багатогранною задачею, яку юридична наука вирішує вже протягом тривалого періоду часу. Незважаючи на деякі попередні досягнення, у визначенні місця і ролі механізму правового регулювання, це завдання продовжує залишатися актуальним і потребує глибшого аналізу та опрацювання на сьогоднішній день. Це передбачає аналіз різних аспектів та компонентів механізму, його структури, принципів функціонування та особливостей впорядкування суспільних відносин. Водночас у правовій науці досі немає єдиного визначення поняття, сутності та змісту цього механізму, його співвідношення та взаємозв'язків з іншими правовими поняттями, а також його структурних особливостей та стадій.

Враховуючи різноманітність і складність сучасного світу, механізм правового регулювання постійно еволюціонує та адаптується до нових викликів і потреб суспільства, що дозволяє розглядати його під різними кутами зору, зокрема й у зв'язку з вирішенням наукової проблеми визначення його стадій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблематики механізму правового регулювання, зокрема і його стадій присвячені праці: А. Коструби, О. Кузьменка, Л. Лепех, С. Сільченка, В. Сидоренка, О. Скакун, Т. Тарахонич та інших. На основі дослідження наукових джерел у рамках загальної теорії права виникає питання про розмежування та систематизацію стадій механізму правового регулювання. Звертається увага на важливості проведення комплексного аналізу цієї категорії з метою кращого розуміння функціонування механізму правового регулювання та його потенціалу у забезпеченні дієвого упорядкування суспільних відносин.

Мета статті полягає в комплексному дослідженні стадій механізму правового регулювання та їх ролі у забезпеченні дієвості даного механізму й належного рівня впорядкованості суспільних відносин.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні термін «механізм правового регулювання» має різні визначення в юридичній літературі, і жодне з них не може абсолютно вичерпати його сутності. Ця категорія є філософсько-

теоретичною, і вона не може бути повністю вміщена в усталені правові рамки через свою складність та динаміку. Це відображає складність та багатогранність сучасного правового середовища, де взаємодія різних факторів утворює складну систему правового регулювання [1]. Л. Лепех слушно зауважила, що проблема механізму правового регулювання вже була предметом дослідження багатьох науковців, але вона залишається актуальною і потребує подальшої розробки. Юридична наука, при цьому часто зосереджується на роздільному аналізі структурних компонентів механізму правового регулювання, розглядаючи його на кожній окремій стадії. Проте за такого підходу не завжди вдається відобразити механізм правового регулювання як цілісну функціонуючу систему з взаємозв'язком та взаємодією її складових елементів [2, С.80]. Відповідно для досягнення більш повного розуміння цієї проблеми потрібно використовувати комплексний підхід, який враховує не лише розуміння окремих елементів механізму, але й їх взаємодію та взаємозв'язок. Такий глибший аналіз дозволить досягти більш повного та всебічного розуміння природи та функціонування механізму правового регулювання.

Внаслідок цього саме поняття механізму правового регулювання може розумітися по-різному, і це аксіоматично, в контексті доктринальності теорії права, проте це також ускладнює теоретичні дослідження в цій царині. Тому в межах нашого дослідження ми не робимо спроб проводити аналіз основних підходів до визначення механізму правового регулювання, а виходимо з того, що його слід розуміти як «визначену сукупність правових засобів, що динамічно функціонують та взаємодіють з метою впорядкування суспільних відносин та здійснюють цілеспрямований результативний вплив на поведінку суб'єктів правовідносин» [3, С.120].

Запропонований нами підхід до розуміння механізму правового регулювання дозволяє бачити його як живу та динамічну систему, яка постійно адаптується до змін у суспільстві та сприяє досягненню конкретних цілей правового регулювання. Він акцентує увагу на тому, що механізм правового регулювання не лише впливає на суспільні відносини, але й є їхньою невід'ємною складовою, що створює умови для їхнього організованого та упорядкованого функціонування, зокрема і в контексті можливості виокремлення його стадій.

Важливість дослідження стадій механізму правового регулювання пояснюється тим, що вони відіграють ключову роль, оскільки сприяють встановленню та організації процесу реалізації прав та юридичних обов'язків суб'єктами правовідносин. Стадії механізму правового регулювання надають правовідносинам стійкість та визначеність через встановлені правила, які вказують на найбільш сприятливу поведінку та гарантують підтримку та

захист, спрямовані на досягнення певного результату. У зв'язку з цим елементи механізму правового регулювання переходять у різні стадії одночасно, щоб забезпечити ефективність і стабільність цього процесу [4, С.135].

Різноманітність підходів до визначення стадій механізму правового регулювання полягає в розмаїтті тлумачень та уявлень щодо послідовності та характеристик цих стадій, що зумовлено різницею у поглядах та акцентах на окремі аспекти цього явища.

Так, Т. Тарахонич, зазначає, що механізм правового регулювання складається з трьох стадій. Перша стадія – це процес правотворчості, формування правових норм. Правові норми встановлюють зміст суб'єктивних прав та обов'язків, регулюють суспільні відносини та взаємодію суб'єктів. Ця стадія включає обов'язкове врегулювання суспільних відносин і, за потреби, офіційне тлумачення норм права. Друга стадія пов'язана з виникненням, зміною або припиненням правовідносин за посередництвом відповідних юридичних фактів. Правовідносини при цьому виконують функцію взаємодії правової норми з конкретним суб'єктом, визначаючи конкретну поведінку для них. Третя стадія – це реалізація норм права, що відбувається через дотримання, виконання, використання та застосування правових норм у практичній діяльності суб'єктів права [5, С.42-43].

В. Янко, також визначає три основні стадії механізму правового регулювання. На думку дослідника, перша стадія забезпечує загальну дію юридичних норм, які регулюють умови виникнення прав і обов'язків суб'єктів, друга стадія пов'язана з виникненням конкретних суб'єктивних прав і обов'язків у межах правовідносин, а на третій стадії відбувається реагування на неправомірну поведінку суб'єктів, зокрема через юридичну відповідальність [6, С.140-141].

Подібних поглядів дотримується й А. Коструба, на його думку, перша стадія починається, коли держава вирішує врегулювати певні суспільні відносини шляхом створення правових норм. Друга стадія характеризується виникненням конкретних прав і обов'язків у суб'єктів на основі правових норм. Третя стадія полягає в реалізації суб'єктивних прав і обов'язків, коли права і обов'язки учасників суспільних відносин здійснюються на практиці. На цій стадії досягається безпосередня мета правового регулювання, оскільки правові приписи законодавства завершують свою реалізацію. Завершення реалізації правової програми означає досягнення передбаченого в нормі права наслідку і припинення відповідних правовідносин [7, С.144].

Дещо відмінною є позиції іншої групи науковців, зокрема, В. Яроцький розрізняє чотири стадії механізму правового регулювання: 1) юридична регламентація суспільних відносин; 2) виникнення суб'єктивних цивільних прав і обов'язків; 3) здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання обов'язків; 4) застосування права [8, С.274].

О. Кузьменко, виділяє три основні та одну факультативну стадії механізму правового регулювання. Основними стадіями є: стадія формування і дії юридичних норм, коли встановлюються правові норми, що регламентують та спрямовують поведінку учасників суспільних відносин, встановлюючи для них певний правовий режим; стадія виникнення прав і обов'язків (правовідносин), де на основі юридичних норм та за наявності певних юридичних фактів, у конкретних суб'єктів виникають права та обов'язки; стадія реалізації прав і обов'язків, яка характеризується тим, що правила поведінки, закладені у правових нормах і виражені у правах та обов'язках суб'єктів, втілюються у фактичній поведінці учасників суспільних відносин. Додатково, в процесі реалізації прав і обов'язків може виникати потреба у факультативній стадії – стадії застосування права. Вона полягає у видачі індивідуального акта компетентним органом і може або передувати виникненню правовідносин, або втручатися в існуючі правовідносини, змінюючи або припиняючи їх [9, С.22].

Подібної позиції також дотримуються С. Гусарев та О. Тихомиров, які розглядаючи стадійність механізму правового регулювання, виділяють три основні та дві факультативні стадії, але дещо в іншій інтерпретації. Так, стадіями механізму правового регулювання, вважаються: формування нормативної основи, що включає створення і дію юридичних норм, індивідуальних приписів, договорів та інших інструментів правового регулювання; виникнення правовідносин на основі юридичних фактів (або фактичного складу), цій стадії часто передують факультативна стадія – застосування права, де правозастосовний акт служить юридичним фактом для виникнення правовідносин; реалізація суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, що включає дотримання заборон, виконання обов'язків, використання прав та застосування права, що втілюється в поведінці суб'єктів; останньою факультативною стадією є настання певних юридичних наслідків при невиконанні суб'єктом покладених на нього обов'язків або при здійсненні правопорушення, яка включає конфліктні ситуації, що передбачають виникнення правоохоронних правовідносин та правозастосовної діяльності забезпечувального характеру [10, С.179].

Дещо іншу інтерпретацію стадій механізму правового регулювання пропонує С. Сільченко, зокрема на думку науковця виділяються: правотворча стадія – формування правил чи нормативних моделей поведінки, надання їм загальнообов'язкового характеру (ключовим засобом є норма права, що включає зобов'язання, дозволи та заборони); стадія виникнення правовідносин де загальні права й обов'язки трансформуються у конкретні суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників правовідносин (при цьому правила поведінки, визначені у вигляді дозволів, зобов'язань і заборон, приводяться в

дію через юридичні факти); стадія застосування норм права, яка проявляється через застосовування норми права компетентним органом до конкретних життєвих ситуацій; факультативною стадією є офіційне тлумачення норм права, яке може відбуватися після правотворення, зазвичай на основі досвіду їхнього застосування [11, С.297-299].

Об'єднавчою до попередніх двох позицій є уявлення О. Скакун, стосовно визначення стадій механізму правового регулювання. Так, на думку науковиці, можна виділити такі стадії: механізм нормотворчості, що починається з правової регламентації суспільних відносин та формування нормативно-правової бази; механізм дії норм права у формі правовідносин, яка настає з виникненням суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, що виникають при вступі суб'єктів права у правовідносини, за умови наявності юридичного факту або їх системи; механізм безпосередньої правореалізації (реалізація суб'єктивних прав і виконання юридичних обов'язків), це завершальна стадія, якщо вступ у правовідносини відбувається за волею учасників і не потребує акту правозастосування; стадія застосування норм права, що виникає, коли правозастосовна діяльність необхідна для реалізації юридичних прав і обов'язків, коли вступ у правовідносини відбувається на основі правозастосовного акту, або для застосування санкцій та притягнення до відповідальності (передбачає прийняття індивідуального акта суб'єктом правозастосування); стадія тлумачення норм права, яка іноді виникає на стадії нормотворення, коли необхідне введення норми права разом із інтерпретаційним актом [12, С. 263-264].

Отже, можемо констатувати існування двох основних підходів до виділення стадій механізму правового регулювання через різні акценти розуміння науковою спільнотою поняття та елементного складу механізму правового регулювання, що дозволяють виділяти різні кількісні та якісні стадії механізму правового регулювання. При аналізі стадійності механізму правового регулювання, важливо враховувати основні положення обох підходів, щоб отримати цілісну наукову картину. Однак, варто зосередитися й на тому, як ці стадії взаємодіють між собою і впливають на кінцевий результат функціонування – забезпечення належного рівня впорядкованості суспільних відносин найбільш дієвими правовими засобами. Важливо також враховувати динаміку механізму правового регулювання та його видозміни з плином часу і в реакції на суспільні потреби та виклики. Тому вважаємо за доцільне зробити спробу формування та обґрунтування дещо відмінного підходу до виділення стадій механізму правового регулювання, зважаючи на власне розуміння категорії механізму правового регулювання та його елементів. При цьому врахування різних поглядів на природу механізму правового регулювання сприятиме глибшому розумінню цього явища та розширить теоретичний базис для подальших наукових пошуків.

Враховуючи вищевикладене, ми пропонуємо виділяти наступні стадії механізму правового регулювання.

1. Виникнення правової норми та визначення сфери суспільних відносин, що підлягають правовому регулюванню.

На першій стадії формується загальне правило поведінки, що спрямоване на забезпечення й задоволення інтересів, що перебувають у сфері дії права і потребують їхнього справедливого врегулювання. Ця сфера охоплює стійкі відносини, що є відносно самостійними підсистемами людської діяльності і включає найважливіші відносини між соціальними спільнотами, усередині цих спільнот та між окремими особами, які потребують правового регулювання. На цій стадії визначається не лише коло інтересів і відповідно правовідносин, у межах яких їх здійснення буде правомірним, але й прогнозуються можливі перешкоди цьому процесу, а також можливі правові засоби їх подолання (юридичні факти, суб'єктивні права та юридичні обов'язки, акти застосування тощо). Ця стадія відображається в нормах права, які є ключовим елементом механізму правового регулювання.

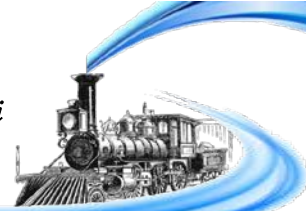
2. Формування суб'єктивних прав та юридичних обов'язків.

На цій стадії відбувається ідентифікація спеціальних умов, при яких активується дія загальних програм і які дозволяють переходити від загальних правил до більш детальних відповідно до конкретних життєвих ситуацій. Юридичний факт, який є ключовим елементом на цій стадії, виступає як «спусковий гачок», що запускає механізм правового регулювання для задоволення конкретних правових інтересів через відповідну систему правових засобів, що утворюють сам механізм правового регулювання. Відповідно це означає, що коли відбувається виникнення певного юридичного факту, який відповідає визначеним критеріям чи умовам, це спричиняє активацію відповідних норм права або правових процедур для регулювання поведінки суб'єктів правовідносин.

При цьому принцип «немає прав без обов'язків, а обов'язків без прав» відображає діалектичний зв'язок між суб'єктивними юридичними правами і обов'язками учасників правовідносин. Цей принцип підкреслює, що існування прав і обов'язків є взаємопов'язаним і взаємозалежним процесом.

Суб'єктивні права надають особі можливість здійснювати певні дії чи вимагати від інших осіб певних зобов'язань. Однак ці права існують лише в контексті взаємодії з обов'язками інших суб'єктів. Зворотно, обов'язки виникають внаслідок наявності прав у інших суб'єктів [13, С.115-120]. Таким чином, права і обов'язки учасників правовідносин утворюють взаємну систему, де кожен елемент визначається іншими, а їхнє існування та зміст взаємно залежать одне від одного.

3. Тлумачення норми права та застосування права (факультативна).

Тлумачення права відіграє ключову роль як у праворозумінні, так і в правозастосуванні. Воно допомагає чітко розуміти сенс та зміст правових норм у практичних ситуаціях, що є важливим для правової дійсності. Процес тлумачення права пов'язаний із гносеологічною природою мислення та забезпечує не лише розкриття змісту норми, але й його використання у практичних правозастосовних процесах. Таким чином, тлумачення правових норм має важливе значення як у процесі створення нових правових актів, так і у їхньому практичному застосуванні, а також може необхідною передумовою для реалізації суб'єктивних прав та здійснення юридичних обов'язків суб'єктами правовідносин.

Правозастосування, у свою чергу, як владна організуюча діяльність компетентних суб'єктів, також має свою сутність та призначення у межах функціонування механізму правового регулювання, оскільки у деяких випадках вимагає встановлення особливих організаційних засад при налагодженні взаємодії різних суб'єктів права. При цьому воно не завжди полягає в простому застосуванні конкретних законодавчих норм, а може відбуватися навіть тоді, коли відповідні правовідносини не мають чіткого законодавчого регулювання. Так, у разі відсутності відповідних норм права, суб'єкт правозастосування не може уникнути вирішення юридичної справи, а навпаки, він зобов'язаний враховувати відсутність конкретних законодавчих норм під час ухвалення рішення.

4. Реалізація суб'єктивних прав та здійснення юридичних обов'язків.

Визначені нормою права програми поведінки стають основою для конкретних проявів поведінки учасників суспільних відносин. Ці програми поведінки реалізуються у фактичній поведінці суб'єктів правовідносин, що підпадають під дію відповідних правових норм. Іншими словами, юридичні норми встановлюють права та обов'язки суб'єктів і визначають їхню майбутню поведінку, яка й здійснюється на цій стадії механізму правового регулювання.

З цього приводу, видається слушною думка М. Гнатюк, яка зазначає, що: по-перше, реалізація суб'єктивних прав та обов'язків є необхідною для того, щоб учасники могли самотійно втілити правові норми у життя; по-друге, норми права визначають особливості правовідносин і встановлюють очікувану поведінку учасників цих відносин; по-третє, реалізація норм права необхідна для вирішення спорів між учасниками правовідносин; по-четверте, реалізація норм права забезпечує контроль держави за законністю та доцільністю дій учасників правовідносин, а також потребує офіційного підтвердження наявності або відсутності певних фактів та їх юридичне оформлення [14, С.83]. Відповідно стадія реалізації прав і юридичних обов'язків у системі стадій механізму правового регулювання спрямована на досягнення самої мети правового регулювання.

5. Реалізація заходів юридичної відповідальності та захист порушеного права (факультативна).

Можливість реагування на фактичні прояви поведінки учасників правовідносин з метою повернення відповідних суб'єктів до встановлених стандартів поведінки, що відповідають нормам права або, принаймні, до такої поведінки, яка може призвести до аналогічних компенсаційних наслідків в контексті забезпечення законності та правопорядку, є нормальною реакцією уповноважених суб'єктів права на протиправну поведінку окремої особи.

З цього приводу доречним є твердження Д. Очколяса, який вказує на те, що «відповідальність безпосередньо пов'язана з правами та обов'язками суб'єктів правовідносин, із виконанням різними суб'єктами взаємозумовлених прийнятих зобов'язань з обов'язковою умовою наявності достатнього рівня розвитку правової свідомості, правової культури громадян у суспільстві. Інакше кажучи, юридичну відповідальність можна виразити як «міру свободи, за якою стоїть регламентована варіація репресії внаслідок правопорушення, котра в свою чергу уособлює будь-які діяння на противагу правопорушенню»[15]. Відповідно основною функцією юридичної відповідальності є визначення найбажаніших та оптимальних стандартів поведінки на основі принципів ідеалів та засад, таких як рівність, еквівалентність та презумпція невинуватості. Вона вказує на уявлення про законність та незаконність, створюючи пріоритети в соціумі та праві, а також встановлюючи відповідальність як обов'язок перед суспільством, державою та співгромадянами [16], що у свою чергу впливає на функціональну динаміку механізму правового регулювання в контексті підвищення його дієвості. Зумовленість юридичної відповідальності служить ключовим показником дієвості правового регулювання, що визначає можливість використання відповідного юридичного інструментарію. Захист порушеного права передбачає необхідність існування системи заходів, спрямованих на забезпечення недоторканості права, його відновлення у випадку порушення та припинення дій, що його порушують. Основним завданням захисту є подолання перешкод на шляху суб'єкта до здійснення його права шляхом забезпечення виконання зобов'язань іншими суб'єктами. Зокрема ця стадія передбачає відновлення порушеного права до його стану перед порушенням, що відповідає визначеній моделі впорядкування поведінки членів суспільства нормами права.

6. Забезпечення законності та правопорядку.

Для того щоб суспільні відносини були об'єктом правового регулювання, вони повинні відповідати кільком критеріям. По-перше, держава та її органи повинні мати інтерес у їх правовому регулюванні. По-друге, вони мають бути стійкими і характеризуватися повторюваністю подій, соціальних зв'язків і поведінки суб'єктів, що дає змогу державі відслідковувати реальне

становище відповідних суб'єктів. По-третє, ці відносини повинні бути придатними для правового контролю як за внутрішніми, так і зовнішніми аспектами їх прояву. І, нарешті, вони мають бути здатними сприймати вимоги права, тобто не можуть бути в сфері, яку право не регулює, наприклад, відносини особистого характеру, такі як любов і дружба [17, С.38]. Це безумовно стосується й необхідності встановлення та забезпечення режиму законності. Особливо важливою стає роль законів у періоди суспільних перетворень, таких як зміна суспільного устрою та проведення реформ у різних сферах життя. У зв'язку з цим суспільно-політичні зміни, які відбуваються в Україні протягом останніх років, потребують своєчасного законодавчого регулювання, а також беззаперечного дотримання правових норм усіма суб'єктами, які до них відносяться [18, С.38].

В свою чергу, правопорядок, як важлива цінність у сфері права, виступає не лише як мета правового регулювання, але й як його результат. Головна мета правового регулювання полягає в створенні відповідних умов для нормального функціонування та розвитку суспільства за допомогою правового впливу. Для досягнення цієї мети право повинно відображати реальні суспільні відносини, що є фундаментом для правопорядку у суспільстві. Такий взаємозв'язок між правом і правопорядком утворює необхідну гармонію у державі та суспільстві.

Необхідний рівень впорядкованості суспільних відносин виникає тоді, коли всі суб'єкти права точно й повно виконують встановлені правові норми, які визначають їхні права, свободи, обов'язки та відповідальність. Це той стан суспільного життя, коли учасники правовідносин можуть вільно реалізовувати свої права й обов'язки в межах визначених правом. Законність є передумовою для належного функціонування правопорядку у суспільстві. Тому, дана стадія механізму правового регулювання сприяє утворенню та забезпеченню впорядкованості, що і є передумовою дієвості аналізованого механізму.

Таким чином, можемо стверджувати, що механізм правового регулювання – це складна функціонально-динамічна система, що включає в себе різноманітні правові засоби, спрямовані на встановлення, застосування та забезпечення дотримання правових норм у суспільстві. Наш підхід до визначення стадій цього механізму базується на дослідженні різноманітних аспектів правової системи та практики її застосування. Це дозволяє розглядати механізм правового регулювання як систему, що постійно вдосконалюється та пристосовується до змін в суспільстві. Особливо важливим це виявляється в контексті забезпечення його дієвості та належного рівня впорядкованості суспільних відносин.

Висновок. Стадії механізму правового регулювання, хоча й можуть мати різні підходи до їх виділення, у своїй суті взаємодоповнюють одна одну

і створюють цілісний процес правового регулювання. Оцінюючи кожную стадію з точки зору її ролі та значення, можна краще зрозуміти, як правові норми перетворюються на реальну поведінку суб'єктів і як забезпечується законність та правопорядок у суспільстві. При цьому кожна стадія механізму правового регулювання включає в себе певні елементи, які мають свої особливості поєднання та взаємопроникнення. Виділення стадій механізму правового регулювання дозволяє систематизувати цей процес і встановити послідовність налагодження взаємозв'язків між різними елементами даного механізму, що сприяє належному аналізу цього явища правової дійсності з точки зору його функціонування, дієвості, результативності та можливих шляхів вдосконалення.

На наше переконання, доцільно виокремлювати наступні стадії механізму правового регулювання: стадія виникнення правової норми та визначення сфери суспільних відносин, що підлягають правовому регулюванню; формування суб'єктивних прав та юридичних обов'язків; тлумачення норми права та застосування права (факультативна); реалізація суб'єктивних прав та здійснення юридичних обов'язків; реалізація заходів юридичної відповідальності та захист порушеного права (факультативна); забезпечення законності та правопорядку.

Запропонована система стадій механізму правового регулювання дозволяє врахувати всі основні аспекти регулюючого впливу права на суспільні відносини, починаючи від його формування та закінчуючи контролем за його дотриманням, і може стати важливою основою для подальших досліджень у цій царині.

Література:

1. Терещук О.Д. Громадський контроль за правоохоронною діяльністю в Україні: теорія і практика : монографія. Київ : Видавничий дім «Персонал», 2016. 460 с.
2. Лепех Л.Л. Соціальна та юридична ефективність механізму правового регулювання : дис. ... на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ : Науково-дослідний інститут публічного права, Національний університет «Львівська політехніка», 2019. 234 с.
3. Сидоренко В.В. Основні підходи до розуміння сутності механізму правового регулювання. *Держава і право*. 2012. Вип. 55. С. 116-121
4. Миколаєць Д.А. Елементи механізму адміністративно-правового регулювання відносин у сфері електроенергетики в Україні. *Соціальне право*. № 3. 2021. С. 134-140
5. Тарахонич Т. І. Функціональна спрямованість правових засобів в механізмі правового регулювання. Сучасні тенденції розбудови правової держави в Україні та світі : зб. наук. ст. за матеріалами II Міжнар. наук.-практ. конф. (10 квіт. 2014 р.). Житомир : ЖНАЕУ, 2014. С. 42-43.
6. Янко В. М. Особливості механізму правового регулювання відносин із забезпечення народного суверенітету : кримінально-правовий аспект. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2018. Вип. 1 (81). С. 136-143

7. Коструба А. Правоприпинення як стадія механізму правового регулювання цивільних правовідносин. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 142-148.
8. Яроцький В. Л. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин (основи інструментальної концепції): монографія. Харків: Право, 2006. 544 с.
9. Кузьменко О. В. Проблеми взаємозалежності нормативних та індивідуальних актів. *Вісник Національного технічного університету "ХПІ"*. 2020. № 1. С. 20-29.
10. Гусарєв С. Д., Тихомиров О. Д. Теорія держави та права : навч. посіб. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
11. Сільченко С.О. Механізм правового регулювання соціального страхування: теоретичні аспекти. *Держава і право*. 2012. Вип. 56. С. 294-300.
12. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. Київ: Алерта; ЦУЛ, 2011. 424 с.
13. Сердюк І.А. Методологічний аналіз інтерпретацій понять «суб'єктивне юридичне право» та «суб'єктивний юридичний обов'язок». *Науковий вісник Юридичної академії МВС України*. 2005. № 3. С. 113–123.
14. Гнатюк М.Д. Реалізація правових норм: поняття та значення. *Держава і право*. 2004. Вип. 27. С. 79-85.
15. Очколяс Д.К. Природа та структура теоретичної науки про юридичну відповідальність. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 1. С. 193-201.
16. Станько І.Я. Методологічні підходи дослідження співвідношення принципів і норм права в правових системах України та Європейського Союзу. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2019. № 18. С. 46-54.
17. Лепех Л.Л. Ознаки правового регулювання (в контексті діалектики його соціальної та юридичної ефективності). *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3–2. С. 36–40.
18. Пархоменко Н.М. Конституційна законність як мета, вимога та правовий режим: теоретичні аспекти. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 38-41.

References:

1. Tereshchuk, O.D. (2016). *Hromads'kyu kontrol' za pravookhoronnoyu diyal'nistyuu v Ukrayini: teoriya i praktyka [Public control over law enforcement activities in Ukraine: theory and practice]*. Kyiv: Vydavnyts'kyu dim «Personal» [in Ukrainian].
2. Lepekh, L. L. (2019). *Sotsial'na ta yurydychna efektyvnist' mekhanizmu pravovoho rehulyuvannya [Social and legal effectiveness of the mechanism of legal regulation]*. *Candidate's thesis*. Kyiv: Research Institute of Publiclaw, Lviv Polytechnic National University [in Ukrainian].
3. Sydorenko, V.V. (2012). *Osnovni pidkhody do rozuminnya sutnosti mekhanizmu pravovoho rehulyuvannya [Basic approaches to understanding the essence of the mechanism of legal regulation]*. *Derzhava i parvo – State and law*. 55, 116-121 [in Ukrainian].
4. Mykolayets', D.A. (2021). *Elementy mekhanizmu administratyvno-pravovoho rehulyuvannya vidnosyn u sferi elektroenerhetyky v Ukrayini [Elements of the mechanism of administrative and legal regulation of relations in the field of electricity in Ukraine]*. *Sotsial'ne parvo – Social law*. 3, 134-140 [in Ukrainian].
5. Tarakhonych, T. I. (2014). *Funktsional'na spryamovanist' pravovykh zasobiv v mekhanizmi pravovoho rehulyuvannya [Functional orientation of legal means in the mechanism of legal regulation]*. *Suchasni tendentsiyi rozbudovy pravovoyi derzhavy v Ukrayini ta sviti – Modern trends in the development of the rule of law in Ukraine and the world: Collection of scientific articles based on the materials of the II International Scientific and Practical Conference* (pp. 42-43). Zhytomyr: ZhNAEU [in Ukrainian].

6. Yanko, V. M. (2018). Osoblyvosti mekhanizmu pravovoho rehulyuvannya vidnosyn iz zabezpechennya narodnoho suverenitetu: kryminal'no-pravovyy aspekt [Peculiarities of the mechanism of legal regulation of relations with the provision of national sovereignty: criminal-legal aspect]. *Visnyk LDUVS im. E.O. Didorenka – Bulletin of the LDUVS named after E.O. Didorenko*. 1(81), 136-143 [in Ukrainian].
7. Kostruba, A. (2013). Pravoprypynennya yak stadiya mekhanizmu pravovoho rehulyuvannya tsyvil'nykh pravovidnosyn [Termination as a stage of the mechanism of legal regulation of civil legal relations]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi pravovykh nauk Ukrayiny – Bulletin of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 4, 142-148 [in Ukrainian].
8. Yarots'ky, V. L. (2006). *Tsinni papery v mekhanizmi pravovoho rehulyuvannya maynovykh vidnosyn (osnovy instrumental'noyi kontseptsiyi)* [Securities in the mechanism of legal regulation of property relations (fundamentals of the instrumental concept)] Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
9. Kuz'menko, O. V. (2020). Problemy vzayemozalezhnosti normatyvnykh ta individual'nykh aktiv [Problems of interdependence of regulatory and individual acts]. *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu "KHPI" – Bulletin of the National Technical University "KhPI"*. 1, 20-29. [in Ukrainian].
10. Husaryev, S. D., Tykhomyrov, O. D. (2017). *Teoriya derzhavy ta prava* [Theory of the state and law]. Kyiv: NAVS, Osvita Ukrayiny [in Ukrainian].
11. Sil'chenko, S.O. (2012). Mekhanizm pravovoho rehulyuvannya sotsial'noho strakhuvannya: teoretychni aspekty [Mechanism of legal regulation of social insurance: theoretical aspects]. *Derzhava i parvo – State and law*. 56, 294-300 [in Ukrainian].
12. Skakun, O.F. (2011). *Teoriya derzhavy i prava* [Theory of the state and law]. Kyiv: Alerta; TSUL [in Ukrainian].
13. Serdyuk, I.A. (2005). Metodolohichnyy analiz interpretatsiy ponyat' «sub'yektyvne yurydychne pravo» ta «sub'yektyvnyy yurydychnyy obov'yazok» [Methodological analysis of interpretations of the concepts "subjective legal right" and "subjective legal obligation"]. *Naukovyy visnyk Yurydychnoyi akademiyi MVS Ukrayiny – Scientific bulletin of the Law Academy of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine*. 3, 113-123 [in Ukrainian].
14. Hnatyuk, M.D. (2004). Realizatsiya pravovykh norm: ponyattya ta znachennya [Implementation of legal norms: concept and meaning]. *Derzhava i parvo – State and law*. 27, 79-85 [in Ukrainian].
15. Ochko, D.K. (2021). Pryroda ta struktura teoretychnoyi nauky pro yurydychnu vidpovidal'nist' [The nature and structure of the theoretical science of legal responsibility]. *Pidpryyemnytstvo, gospodarstvo i parvo – Entrepreneurship, economy and law*. 1, 193-201 [in Ukrainian].
16. Stan'ko, I.YA. (2019). Metodolohichni pidkhody doslidzhennya spivvidnoshennya pryntsyviv i norm prava v pravovykh systemakh Ukrayiny ta Yevropeys'koho Soyuzu [Methodological approaches to the study of the relationship between the principles and norms of law in the legal systems of Ukraine and the European Union]. *Visnyk Mariupol's'koho derzhavnogo universytetu. Seriya: Pravo – Bulletin of the Mariupol State University. Series: Law*. 18, 46-54 [in Ukrainian].
17. Lepek, L.L. (2013). Oznaky pravovoho rehulyuvannya (v konteksti dialektyky yoho sotsial'noyi ta yurydychnoyi efektyvnosti) [Signs of legal regulation (in the context of the dialectic of its social and legal effectiveness)]. *Porivnyal'no-analitychne parvo – Comparative and analytical law*. 3-2, 36-40 [in Ukrainian].
18. Parkhomenko, N.M. (2012). Konstytutsiyna zakonnist' yak meta, vymoha ta pravovyy rezhym: teoretychni aspekty [Constitutional legality as a goal, requirement and legal regime: theoretical aspects]. *Al'manakh prava – Almanac of law*. 3, 38-41 [in Ukrainian].

Журнал
*«Актуальні питання у
сучасній науці»*

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 6(24) 2024

Видавець:
ФОП Жукова Ірина Віталіївна Свідоцтво серія ДК №7425 від 09.08.2021 р.,
02217, м. Київ, пр. Маяковського Володимира, буд. 4-В, кв. 10